

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 11. Hymno dicto exierunt. Absolutâ cœnâ cecinit Christus magnum Alleluya: actio fuit hac ita insolita, vt nobis est misteriosa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

scilicet Saluatoris. Liber hic est, quem perpetuo
D. Paulus exolebat, & alium nesciebat. *Nem*
monachum (sic scribit) *me scire aliquid inter*
omnes, nisi Iesum Christum & hunc crucifixum. O
quoniam etiam pandectas hoc in libro reperies:
discerte à capite ad pedes, perlege quidquid in
illo est, quodquid agit, quidquid loquitur, quid-
quid parat, eorū tuo cōtū emolumento. Quam
conscientie esset, ut librum hunc diligenter evol-
veres, & singulis rite percussis interrogares.
Quid pro hac fide honoris ac prœmij consecra-
tio est Christus? Quid pro hoc beneficio gra-
tias rependi, quo ligari voluit, ut me peccatorum
vinculis absolueret? quid, quo flagella suscepit,
sua me absolendo? Quid pro spinis quibus
caput suum passus est coronari, ut me gloria
diademate coronaret? Quid in recambium pur-
puri sanguinis quem effudit in culparum mearum
lacuatum? quid restituit pro morte adeo
molesta, quā vitam mihi tribuit sempiternam?
O quam paucas huius libri pandectas inuenies
obsequium recambio rite perfolutas! O quam
paucæ sunt huius libri debitorum, & quam nullum
excōtem. Te deprecor, ut aliquod mihi desi-
gnos opus, quod possis in medium proferte re-
munerarium? si usque modo semper recipisti:
tunc saltem à modo repende: si usque modo di-
ligentia corporet, nunc à modo tuam excita
memoriam, talisque viget gratitudo quæ dese-
dit super te præteritis cunctisque negligentias.

§. II. Hymno dicto exerant. *Absoluta*
ecclia cecinit Christus magnam Alleluia:
alio fuit hac ita insulsa, ut nobis est my-
steriosa.

¶ **A**bsoluta mystica illa cœnā, qua Christus
agnam conchit legalem, & finem multi-
plices impostit: sacrificiis antiquorum, ac-
que legis obferantibus, ut sol solgidiſſimus tan-
tarumque varias dilipans tenebras lucis sue di-
dine radiis, cum iam sacrosanctum instruisset
Sacramentum securo verumque, amoris sui pi-
pna, quo alcius non poterat, nec viquam mun-
dit viderat: quandoquidem in illo verè ac reali-
ter seipsum dederit, suamque carnem in cibum
& sanguinem in potum: ostendit quantopere
desiderant sui imo visceribus suorum intimis
interponere: inde cum Apostolos suos facerdo-
tes & Episcopos ordinasset, ut ineffabile illud Sa-
cramentum & venerabile mysterium nunquam
deserere, sed semper in Ecclesia sua seruauerit

inuolatum, per hoc illam ut sponsam sibi cha-
rissimam ita locupletem efficiens, ut nec ipsum
caelum Empyreum nec ipse gazas habeat in the-
sauris suis ditiores, scribit SS. Evangelistæ.
Hymno dicto: Egredietur Iesus trans torrentem
Gerou, in montem Oliuorum, in prædium quod
dicitur Gethsemani, ubi erat hortus, in quem in-
troiuit ipse & discipuli eius. Circumstantiæ sunt
hæc tales, quas cum Spiritus Sanctus singulari
notatit studio, & calamo suorum conscripserit
secretariorum, ne nos illas leuiter pertritaica-
mus: eorum grauisimis scaturit illæ mysteriis.

Prima circumstantia hæc est: *Hymno dicto: Matth. 26.*
Estque hæc adeo mystica ut eam Evangelistæ
notauerint D. Matth. & D. Marc. eamque sta-
tuant ut caput & principium Passionis eius: & si
iuxta qualitatem corporis esse debet & qualitas
capitis, cum corpus Dominicæ Passionis inter
altiora & grauiora censeatur mysteria sapientie
& omnipotentie Dei, absque dubio præclaris
debet caput hoc scaturere mysteriis. Singulati sta-

I.
Quid sit
hymnus.
D. Aug. in
mi laudes sunt Dei cum cantio: Hymni cantus sunt
Dei, non est Hymnus. Si sit laus & Dei, & non
cantus, non est Hymnus: habet hæc tria & laudem,
& Dei & canticum. Idem repetit D. Hieron. ex
L. 1. Ethy-
molog. 38.
& 1. 6.
e. 19
& 1. 1 de
officiis Ec-
cles. 6. 6.

dio perpendunt SS. Patres quid proprie sit hym-
nus, & quidquid de eo dici potest comprehendit
D. Augu. opinatus esse canticum in laudem Dei:
ut autem hymnus sit, tria sunt necessaria, ut sit
in laudem, & quidem Dei, & cum canticum *Hym-*
ni laudes sunt Dei cum cantio: Hymni cantus sunt
Dei, non est Hymnus. Si sit laus & Dei, & non
cantus, non est Hymnus: habet hæc tria & laudem,
& Dei & canticum. Idem repetit D. Hieron. ex
L. 1. Ethy-
molog. 38.
& 1. 6.
e. 19
& 1. 1 de
officiis Ec-
cles. 6. 6.

Pro certo confirmant plures moderni. Au. a 700.
dores Dominum cantasse iugiter, dulciter & suauiter
alacriter. Nec illi soli hoc asserunt, sed etiam
D. Chrysol. b. hoc dicit. *Gratus est Christus Per. Mon-*
& Hymnum cecinit. Et antiquus Poëta Chri-
stianus
Rianus

177
+

bel. de
l'asso.
b. Ho. 83.
in Matib.
ante mod.

c. Contra
Tryphan.

Pf. 11. 23.
Lib. 3. co-
tra Mar-
cio.

I. I.

Quem
hymnum
Christus
cautaue-
rit.

In Pf. 112.

a Ho. 83.
cit.

b Trait.
35. in
Matib.

Nianus Iuencus, quem saepe commendat D. Hieron. dixit. Ex hinc cantata Sautis concentibus hymno. Notandum illud. Sautis concentibus, q. d. Salu- tor cecinit cantica tubilationis, gaudij, laudisq; Deo, non vanis gutturis concentibus, sed compo- sitis gratitate modulis, deuotis, excitatis cum virili maiestate & sanctitate Quinimo per hoc arbitrat D. Iulianus Martyr. e. impletum Da- uidis oraculum Pf. 112. in quo clare, & omni re- mota larua metaphoræ de Christo loquitur. In medio Ecclesia laudabo te: quod Tertullia legitur Hymnum dicam tibi. Hoc impletum est, inquit D. Iulian. dum Christus hunc hymnum caneret, de quo testantur Euangelistæ, cum medius esset inter discipulos suos Cœnâ peractâ & satis est consoime Græco textui quem nouissimi sic legunt: Et hymno cantato.

Quid autem Christus cecinerit non omnibus eonstat, nec certo nouimus: plures arbitrantur fuisse Psalmos celebriores quos Hebræi vo- cant. Magnam Alleluja à Psalmo 112. Laudate pueri Dominum, vsque ad Psalm. 119. Confitemi- ni Domino, quoniam bonus. Omnes enim titulum præferunt Alleluja ita sentit doctissimus I. yran- & notat notissimus Burgenol. qui vsique inter Iu- daicas enutritus ceremonias, illas optimè calle- bat. Afferunt hos sex Psalmos apud Hebræos cæ- teris fuisse nominatios, quos maiori quàm re- liquos solemnitate pompæque concinebant, qui- bus in tribus maioribus gaudij & festiuitatis solemnitatibus utebantur. Illos crederi cantabant, præsertim nocte illa Paschatis, nam cum agnum comedissent omnes in pedes erecti magno gaudio & animi tripudio decauebant. Vt intelligo, opi- nio fuit D. Chrysol. a. & prior illo sentit hoc. Origen. b. hymnum à Christo cantatum fuisse in gratiarum actionem absolutâ cœnâ sacramenta- lit prius cœnam perfecit legalem, comedens cum lactuicis agrestibus agnum cum Apostolis suis. Deinde surgens à mensa, pedes illis abluie, quò factò recubuit iterum, & cœnam instituit Sacra- mentalem, seipsum suosque Apostolos commu- nicans. In gratiarum igitur actionem, Deo Patri hymnum cecinit laudatiuum. Nolter Card. Caie- ianus opinatur eum Christo Apostolos cecinisse, & forsitan choraliter seu alteruatiui: nam Chri- stus in medio velut musicæ director vnum attol- lebat versum, & alium Apostoli: hoc enim (in- quit) textus indicat Græcus, qui in plurali dicit: Cum dixissent hymnum.

¶ 16 Hinc elicit D. Chryl. primò: studium agen- di Deo gratias autè & post cœnam, Saluatoris

exemplo: cum suadeat equitas illum vt aucto- rem alimenti, vitæque nostræ recognoscere: ip- sum esse, qui diuinæ manus suæ largitate nobis illam administrat & sustentat. Oculi omnium in te sperant Domine, & tu des illis escam in tempore opportuno. Aperte tu manus tuam & imple om- ne animal benedictione. Hinc argumentum sum- ptum sit illos reprehendiendi qui ad mensam accubant Dei omnino immemores vt bruta animalia, illis comparandi quos Hieremias reclaruit: Effugit simi- les quasi vituli super herbam, & D. Iudas Apolt. 11. Animales spiritum non habentes sine timore facti: ipsos pascentes, & peracto prandio ventree re- pleto mensas deserunt, nec semel sursum oculos attollunt tanto gratias agentes œconomus: & cum leges obseruent vrbauitatis erga iuicem si- bi bene congratulati, solius Dei nec parum re- cordantur. Audiam hæc omnis qui quasi porci cum iam comederint cœnâ calidius mensâ, remissius confurgunt, cum agere gratias debeant, & hymnum à mensa decantare.

Secundò: colligit quanto studio sit hinc in- cumbendum quando conuuiuio interfectum San- ctissimi Communionis. Christus autem iam sa- cro sancto hoc pane velereat eunq; suis distri- bueret, quiimo ante eiusdem consecrationem, oculos suos sursum extulit ad Patrem suum coe- lestem benedixit illi & gratias egit. Et post- modum ita datâ opera gratias egit, vt quo pasce- tius eas rependeret, cum discipulis suis hym- num cecinerit. Per hoc satis fecit ei, quod iam prælibamus ex Psalm. 112. qui ad litteram de illo loquitur secundum opinionem vt diximus D. Iuliani Martyris & Tertulliani. Præcinit igitur David in illo Psalmo. Edent pauperes & satura- buntur & laudabunt Dominum, qui requirunt eum, &c. Ecce quàm eleganter conuuiuium descri- bat à Christo discipulis suis institutum: feruili quò pleuè satiarentur. Edent pauperes & satura- buntur. Quodque cor hilaritate demulceret, Deo repereret, vitam æternam tribueret, ad Dei laudes excitaret celebrandas: effectus sunt hi Venera- bilis Eucharistiæ. Laudabunt, &c. Viniens corâ eorum, &c. Quis dedit laudibus his initium? quis illas cum Hymno festiuo cantor præcinit? Quis esse debebat, nisi huius auctor mystericij, qui amore flagrans illum intonauit, aliiq; præci- nit. In medio Ecclesia laudabo te, vel, Hymnum dicam tibi. Vides quid tui sit officij, quando si- mili fineris beneficio panæque pasceris, quas re- ferre debeas gratias tanto tamque tibi munifico benefactori, qui seipsum tibi tradidit & quid-

D. Chry- quid hoc populus possidebat. Adest iterum D. Chry-
 1017. toll. Gratias egit antequam discipulis dederat, ut
 1018. & nos ab actione gratiarum inciperemus. Gratias
 1019. ipse postquam dedit, & Hymnum eccinit, ut nos
 1020. quique similiter faciamus. Cum Deo tibi familia-
 1021. ritate conuersandum & ante & post Communionem
 1022. cogitatio tibi necessaria est eius magnitudinis
 1023. Communionem tuam; uisitatis deinde gra-
 1024. tias sicut referenda; quia mensa super te coniuuam
 1025. admisti; nec non tanto te dignatus sit beneficio,
 1026. totaque gratias cumularit superabundanter.

¶ Hinc tenio colligit admoneti te, ut missam
 1027. indiens non exeres completa sacerdotis commu-
 1028. nione, sed & aliorum expectes & orationem pos-
 1029. sitremo cauedam: hac etenim (inquit) locum
 1030. supplet Hymni quem Christus absoluta Coena
 1031. decantauit. *Audiatis etiam quicumque uisitam
 1032. uisitam orationem non exposcatis.* Hinc addisce
 1033. quam infinitam sit hoc beneficium, quantum
 1034. hoc donum quod nobis SS. hoc confert Saera-
 1035. mento, nam illud celebrat Christus gratias refe-
 1036. rent Hymnis festiuis & canticis, & merito, ut
 1037. per hoc uolunt ut illi pro collatis donis gratias
 1038. agamus, cum ut verum Deum omniumque bono-
 1039. rum quae recipimus auctorem agnoscimus, confor-
 1040. miter illi quod per Psalmistam regem
 1041. declarat, quid sit quod a nobis pro tantis be-
 1042. neficiis doneque in cambium exposculet: non
 1043. tantum nostrum requirit autum, non argentum,
 1044. non greges, sed gratiarum laudisq; sacrificium.
 1045. *Deum Deum tuum ego sum; non in sacrificio tuum
 1046. arguam, &c. Meus est enim orbis terra & ple-
 1047. nitudo eius, &c. Immola Deo sacrificium laudis,
 1048. &c. Inuoca me in die tribulationis et erant te hono-
 1049. rificabis me.* Hoc S. sacrificio Deo honoratur:
 1050. etiam illo protestamur eum omnis boni esse
 1051. principium. Maxima omnium beneficia Deus
 1052. homini contulit in mundo factus homo: cum
 1053. quatuor maior vinculo gratiarum Deo gratus
 1054. esse obstringeretur, sequiori Deum eo tempore
 1055. studio coluit inhumanius: idcirco Christus gra-
 1056. tias agit pro nobis infinitas nostram supplens
 1057. ingratitude.

In mundo nascitur factus homo: O quale be-
 1058. neficium! o quanta gratia! sed lethargico tunc
 1059. homines somno opprimebantur ingratitude
 1060. Deique obliuioni. *Cum quisquam sicutum con-
 1061. tineri omnia & non in suo cursu medium iter ha-
 1062. beret, omnipotens sermo tuus Domine a re galibus
 1063. Iohani uenit.* Eadem tempestate suos destina-
 1064. Angelos laudes in altissimis Deo resonantes:
 1065. *Gloria in excelsis Deo, &c. Viuit in mundo, prodit*

& sua incipit dona manifestare illi concessa, ex
 eo daemones eiciens, a quibus dura premebatur
 feruitute, illum per discipulos suos illuminans,
 quos miserat illi predicatores. O quam grande
 beneficium! Non est qui gratias illi referat: do-
 numque cogoscat: ipse Dominus nostram sus-
 cepit supplere negligentiam, prodit ipse Patri
 caelesti gratias relaturus. *In illa die exultauit Ier-
 1066. Luc. 10. sia in spiritu S. & respondens ait: Confiteor tibi
 1067. Pater, Domine cali & terra, &c. Confiteor* (inquit
 1068. Matt. 11. D. Chrysol.) hoc est, *Gratias ago*, Sanctissimum
 1069. instituit Sacramentum, praebet in eo, & per il-
 1070. lud homini quidquid boni Deus possidet. Cum
 1071. igitur donum sit quod nullum eminentius, gra-
 1072. tias requirit, quibus nulla sint superiores. Angu-
 1073. sta nimis sunt, quas referre possunt homines,
 1074. imo & omnes Angelorum Hierarchie: Quis dig-
 1075. nitate & aequalibus gratiarum laudumq; respon-
 1076. debet obsequiis? Ille solus qui nostram uenit im-
 1077. plere uacuitatem, & nostram supplere foecundiam.
 1078. Ecce quales reponat gratias. In medio Ecclesiae
 1079. hymnum dicam tibi. Talis gratitudo tali bene-
 1080. ficio: talis forma laudandi nunquam uisa, ut
 1081. ipse Dominus uoce altisona decauerit ad talem
 1082. doni methodum, qua se Deus sub panis stultuli
 1083. specie totaliter totumque tribuit.

Quae gratiarum actiones non sunt nobis re-
 1084. pendenda pro dono SS. Sacramenti tanta nobis
 1085. abundantia dati in cibum. Passim obuia est hi-
 1086. storia Aegyptiorum, qui uirulum ut Deum cole-
 1087. bant, ex quo Indae sumserunt anam suam si-
 1088. militer erigendi eumque adorandi. Vocabatur
 1089. Serapis, Opinatus D. Clem. Alex. & D. Aug. *Lib. 18. de
 1090. quod dum Ioseph uineret in Aegypto appulit eo Gen. 4. &
 1091. Serapis Rex Aegyptorum, ibique diem clausi ex-
 1092. tremum, tamque gloriosam honoratus est sepul-
 1093. cram, ut illum in album rotulerint Deorum. Etenim
 1094. VII. Quis quod sepelirent illum, rex inelusertur inde-
 1095. que dictus est Serapis. Serapis id est area, Apis no-
 1096. me erat illi, unde dicebatur. Area in qua sepultus rapis.
 1097. est Apis. Eum sub figura tauri celeserunt, qui ser-
 1098. titutatem signat, alebant enim, & mortuo illo que-
 1099. rebant alium eoque modo memoria conseruabant
 1100. illum indelebili, eo honore quo uenerabantur
 1101. illum. Verumtamen rationi non uidetur con-
 1102. gruum, ut eo ueniret Rex ille ab ipse pro Deo
 1103. venerandus. Iulius Firmicus, Ruffinus, Bar. Pier. li. 3. Hic
 1104. & alij, quos refert Corn. a Lapide, credunt, quod
 1105. Ioseph fuerit ille Serapis, cui diuinos obtulerunt
 1106. honores: quia fami septennali prouidit abun-
 1107. dantem, cibumque ministravit, in uita subfi-
 1108. dum: qua de causa a Rege mundi Saluator in
 1109. titulatur. Honorant illum sub figura Tauri,
 1110. qui*

174

